

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 085 362/99-5023
Signatura: ah5cs102

Oblastní pracoviště č. 8. Liberec
Okresní pracoviště Semily

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola waldorfská Semily, Tyršova 485, 513 01 Semily	
Identifikátor ředitelství:	600 099 296	IZO: 108 009 793
Ředitel školy:	Ing. Karel Škopek	
Zřizovatel:	Město Semily, Husova 82, 513 01 Semily	
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Semily, Ke Stadionu 183, 513 01 Semily	
Termín inspekce:	9. - 10. června 1999	
Inspektoři:	Mgr. Pavel Antoš, Mgr. Jaroslav Vrána, Mgr. Petra Chotěborská (externí pracovník)	
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy	
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Předepsaná dokumentace, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků, tematické plány vyučujících, hospodářská a účetní evidence	

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Město Semily je zřizovatelem jedné ze šesti waldorfských škol v České republice. Rodiče širší spádové oblasti (Semilsko, Lomnicko, Železnobrodsko a Turnovsko) mají již sedmým rokem možnost zvolit pro své dítě alternativní cestu ke vzdělání pro období základní školní docházky.

Základní škola waldorfská v Semilech s právní subjektivitou byla založena v roce 1992. Usiluje o výchovu a výuku dětí způsobem, kdy v intenzivním pracovním zapojení je rovnoměrně rozvíjen intelekt, cit a svobodná vůle. Konečným cílem je pak výchova člověka ke schopnosti vnitřní svobody.

Škola pracuje na základě statutu pokusného ověřování vzdělávacího programu „Waldorfská škola“ schváleného MŠMT ČR čj. 19 398/98-22 ze dne 20. května 1998. Zastřešujícími orgány pro waldorfské školy v ČR jsou:

- Asociace waldorfských škol ČR - Praha,
- České sdružení pro waldorfskou pedagogiku - Praha,
- Asociace pro waldorfskou pedagogiku v zemích střední a východní Evropy a dalších východních zemích - Stuttgart, Německo,

- Evropská rada škol Rudolfa Steinera - Sussex, Anglie.

1. Konceptní záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Konceptní záměry vycházejí jednoznačně z alternativního pojetí základní školní docházky ve smyslu waldorfské pedagogiky, kdy jednotícím principem je svobodný, tvůrčí a plně odpovědný přístup každého vyučujícího k harmonickému rozvoji osobnosti žáků. Konečným cílem uskutečnění této pedagogiky je úsilí o její rozšíření na plnou třináctiletou školu s maturitním výstupem. V současné době je projekt doveden do sedmého ročníku za velmi intenzivní vzájemné spolupráce všech učitelů, žáků a jejich rodičů.

Samotné plánování výchovně vzdělávacího procesu je pak dovedeno do nejmenších detailů a podílí se na něm rovnoměrně všichni pedagogičtí pracovníci. Vždy jedenkrát týdně probíhá podrobné hodnocení tohoto procesu (s analýzou úspěchu či neúspěchu doslova každého žáka) včetně všech dalších uskutečněných akcí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o školu postupně vznikající, kdy každým rokem přibývá jeden ročník, jevílo se jako optimální (po zvážení hledisek ekonomických, technických, urbanistických a pedagogických) přestěhovat celou školu do školního objektu v Žižkově ulici. Tento návrh však nebyl v městském zastupitelstvu schválen a škola musela situaci řešit alternativními prostředky - rozšířením prostorových kapacit ve stávajících budovách formou půdních vestaveb a sanací sklepních prostor. Postupně tak vznikají učebny pro osmou a devátou třídu, pracovní výchovu (dřevodílna, keramodílna, šicí dílna, cvičná kuchyň), kabinety, knihovna a sborovna. Všechny tyto nově vzniklé prostory budou plně funkční od 1. září 1999.

Ředitel školy ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky má stanovenou jasnou vizi směřování školy. Konceptní záměry a plánování výchovně vzdělávacího procesu jsou na vynikající úrovni.

2. Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Organizační struktura vychází z Organizačního řádu školy, se kterými jsou seznámeni všichni pracovníci školy. Školu navenek zastupuje ředitel, který je ve své funkci od roku 1994 a v letošním roce byl v této funkci potvrzen na základě periodického hodnocení. Vnitřní pedagogické záležitosti školy řeší kolegium pedagogických pracovníků na pravidelných pracovních konferencích vždy jedenkrát týdně. Vymezení pracovních náplní, povinností a kompetencí jednotlivých pracovníků vyplývají z pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaného MŠMT ČR pod čj. 16 969/96-42.

Vyučování začíná denně dvouhodinou, ve které jsou probírány hlavní předměty epochovým systémem. Po hlavní přestávce následují další předměty (cizí jazyky, umělecké, pohybové a pracovní vyučování).

Specifikou waldorfské pedagogiky je vedení téhož učitele jedné třídy po celou dobu školní docházky, který vyučuje většinou všem hlavním předmětům. Převažující metodou hodnocení je hodnocení slovní (neklasifikuje se). Žáci dostávají výroční vysvědčení formou slovních charakteristik. Do vyššího ročníku postupují všichni žáci, pouze ve zvláštních případech může kolegium pedagogických pracovníků rozhodnout jinak. Při avizovaném přestupu žáka na jinou školu je žák po dohodě s rodiči individuálně připravován třídním učitelem a je mu souběžně vydáno vysvědčení s běžnou klasifikací z posledního ukončeného ročníku.

2.2 Personální struktura

Cílem personálního obsazení je úplné zabezpečení kvalifikované výuky, ukončení pokusného ověřování vzdělávacího programu waldorfské školy, protože projekt postoupí až do devátého ročníku, a tím uznání tohoto programu jako plnohodnotného alternativního vzdělávání žáků.

V současné době je sbor složen z 12 interních pedagogických pracovníků s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný typ školy. Každý vyučující je zároveň buď absolventem nebo posluchačem základního semináře pro waldorfské učitele, případně navštěvuje seminář trvalého vzdělávání waldorfských učitelů. Kvalifikační diplomy byly vydány Pedagogickou fakultou UK Praha, Pedagogickou fakultou Ostrava a Frei Hochschule Stuttgart v Německu. Pro specifický předmět eurythmie po čtyřech letech studia na Eurythmie Schule Hamburg získala vyučující titul bakalář (uznáno MŠMT ČR jako nostrifikační doložka ze dne 20. září 1995, čj. 20 712/95-30, o ukončení studia v oboru eurythmie - přiznání titul „bakalář“).

2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Ředitel školy vytváří optimální podmínky pro odborný růst učitelů a jejich další vzdělávání. Všichni pedagogičtí pracovníci se účastní pravidelných seminářů waldorfské pedagogiky jedenkrát měsíčně o víkendech a dále o hlavních i vedlejších prázdninách. Kromě toho musí každý z uchazečů o učitelství na tomto typu školy projít tříletým šestisemestrovým základním seminářem (případně seminářem pro vychovatele školní družiny) a má povinnost se dále vzdělávat. Pro vybrané pedagogy jsou organizovány zahraniční stáže a semináře v oborech eurythmie, hudební výchova a cizí jazyky. Všechny tyto formy dalšího vzdělávání mají charakter vysokoškolského studia postgraduálního typu, jsou akreditovány MŠMT ČR a vytvářejí hodnotu odborné a pedagogické způsobilosti, bez které nelze na waldorfské škole působit.

Oblast odborného a pedagogického řízení hodnotí inspekce jako vynikající.

3. Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Škola postupně naplňuje vizi, kdy kolegium pedagogických pracovníků je samo nositelem zodpovědnosti s právem veřejné kontroly. K tomu slouží plán kontrolní a hospitační činnosti ředitele, který se ovšem transformuje spíše do role manažera. Všichni vyučující mu jsou pak legislativně nápomocni k vytváření svobodného kontrolního systému na základě sebeevaluace.

K tomu škola již po několik let užívá testy KALIBRO jako úsilí o širší pohled na alternativní pojetí výuky. V testování zhruba 8 000 žáků základních škol v ČR se škola po tři roky umísťuje v první a druhé desetině celkového testovaného souboru žáků. Hlavní přínos je spatřován ve velmi detailní reflexi vlastní činnosti učitelů ve třídě. Testování je zároveň podnětným materiálem pro další pedagogickou práci.

Celý výchovný a vzdělávací systém waldorfské školy je postaven kromě jiného na nepoužívání hodnocení výkonu známkováním. Žáci obdrží vždy na konci školního roku slovní hodnocení své práce, postojů, znalostí i předpokladů dalšího vývoje v každém předmětu a zprávu o celkové osobní situaci za uplynulý školní rok. Tato zpráva je velmi obsažná a individuální a sděluje rodičům mnoho důležitých pohledů na jejich dítě.

Kontrolní systém koresponduje s alternativním pojetím výuky a výchovy. Je proto nemožné jej srovnávat se systémem klasických základních škol. V rámci dané školy však plní svoji funkci vynikajícím způsobem.

4. Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je založen na každodenním bezprostředním styku všech vyučujících s ředitelem školy. Operativně jsou řešeny aktuální problémy života školy. Jednou týdně se všichni pedagogičtí pracovníci scházejí s panem ředitelem a podrobně analyzují a hodnotí výchovně vzdělávací proces celé školy. Podrobně a pravidelně jsou informováni i rodiče žáků.

Informace o škole, její práci a cílech škola prezentuje při nejrůznějších veřejných aktivitách, jakými jsou:

- besedy,
- mimoškolní vystoupení pro veřejnost (v aule gymnázia, kina, muzea apod.),
- dny otevřených dveří,
- každoroční velká divadelní hra (v součinnosti žáků všech tříd a učitelů s realizací znalostí a dovedností v různých předmětech).

Škola dává k dispozici dvě brožury (jednu společnou pro všechny waldorfské školy v ČR a jednu vlastní), ve kterých je veřejnosti přibližován smysl a cíle waldorfského školství. O škole a jejich aktivitách dále informují dvě velmi vkusně upravené vývěsky ve městě s pravidelně obměňovaným obsahem. Škola se prezentuje též v tisku, místní televizi, občasném rozhlasovém vysílání a v neposlední řadě i na stránkách Internetu.

Informace vnitřního i vnějšího charakteru jsou zajištěny vynikajícím způsobem.

5. Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace školy byla kontrolována dle § 38a odst. 1 písm. a) - l) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění. Byly předloženy tyto materiály:

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 30. 5. 1996 čj. P-31/96-Či-00,
- Informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 1. 9. 1998 čj. neuvedeno,
- Statut pokusného ověřování vzdělávacího programu „Waldorfská škola“ MŠMT ČR ze dne 20. 5. 1998 čj. 19 398P98-22,
- Vzdělávací program waldorfské školy schválený MŠMT ČR k pokusnému ověřování ze dne 18. 12. 1996 čj. 23 641/96-20,
- Zřizovací listina školy vydanou MěÚ Semily dne 1. 9. 1992,
- Dodatek zřizovací listiny ze dne 30. 10. 1995,
- Dohoda mezi Českou školní inspekcí a Odborem základního vzdělávání, předškolní a mimoškolní výchovy MŠMT ČR ze dne 20. 5. 1998 čj. 19 388/98-22,
- Stanovy Mezinárodní asociace pro waldorfskou pedagogiku ve střední a východní Evropě a dalších východních zemích,
- Stanovy Českého sdružení pro waldorfskou pedagogiku,
- Stanovy Asociace waldorfských škol České republiky ze dne 3. 5. 1997,
- Stanovy Sdružení přátel waldorfské školy v Semilech,
- Osvědčení o způsobilosti vzdělávacího zařízení - vydalo České sdružení pro waldorfskou pedagogiku pod čj. 18 234/98-26/1-47,

• Závěrečná zpráva o realizaci grantové smlouvy ze dne 23. 3. 1997 mezi Open Society Fund Praha, Nadací ZŠ waldorfské Semily a Ing. Karlem Škopkem „Realizace vzdělávacího programu Waldorfská pedagogika“,

- Projekt - podpora postgraduálního studia učitelů a realizace vzdělávacího programu,
- nostrifikované diplomy ped. prac. MŠMT ČR pro waldorfské školy,
- personální dokumentace (obsahuje veškeré náležitosti),
- zahajovací výkazy,
- zápisy z pedagogických konferencí (vedeny funkčně),
- dokumentace školní družiny dle vyhlášky MŠMT ČR č. 87/199 Sb. (bez závad),
- třídní knihy (bez závad),
- třídní výkazy (bez závad),
- vysvědčení s přílohami,
- prohlášení zákonných zástupců žáků, že byli seznámeni se vzdělávacím programem „Waldorfská škola“,
- evidenční listy žáků,
- projekt v oblasti protidrogové prevence (podnětný, neformálně zpracovaný),
- dokumentace k zápisu žáků,
- rozhodnutí o odkladech školní docházky,
- kniha úrazů,
- sešit stížností, podnětů a rozhovorů,
- zápisy z hospitací,
- zápisy z kontrol a revizí,
- řád školy, organizační řád školy (formulován pozitivně, obsahuje nejen povinnosti, ale i práva žáků),
- vnitřní směrnice o poskytování spotřebního materiálu žákům školy,
- opatření ředitele školy č. 1/1998 - Postup při pořádání mimoškolních akcí,
- vnitřní opatření k používání telefonu,
- vnitřní směrnice k udělování osobního ohodnocení a odměn,
- vnitřní směrnice o oběhu účetních dokladů,
- hospodářská a účetní evidence (v souladu s § 29 odst. 4 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví),
- podací deník - kniha pošty.

Z předložené dokumentace vyplynulo, že je vedena pečlivě, na platných tiskopisech SEVT a její hodnocení je nadprůměrné.

6. Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Výchova a vzdělávání probíhá podle vzdělávacího programu Waldorfská škola na základě statutu pokusného ověřování schváleného MŠMT ČR čj. 19 398/98-22 ze dne 20. května 1998.

Učební plány i osnovy jsou dodržovány, rozvrhy hodin jsou v souladu se stanovenými týdenními dotacemi a jejich uspořádání respektuje psychohygienické zásady.

V rámci sledování průběhu ověřování tohoto vzdělávacího programu připomínkují a vyhodnocují učitelé semilské školy „Hodnotící přístupy a nástroje pro pohled na průběh výchovně vzdělávací činnosti waldorfských škol“. Na půdě ZŠ waldorfské v Semilech vznikl základní materiál pro vývoj evaluačních nástrojů, který prošel připomínkovým řízením v AWŠ (Asociace waldorfských škol).

Vzdělávací program waldorfské školy je plněn v plném rozsahu.

7. Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené prostřednictvím Školského úřadu v Semilech jsou letos výrazně nižší, protože škola postoupila do kategorie středně velkých základních škol a v kapitole mzdových prostředků tak dojde k poklesu. Poslední úprava rozpočtu proběhla dne 7. 5. 1999 čj. E-258/99/Ji:

NIV celkem:	3 303 000,- Kč
Limit - platy:	2 166 000,- Kč
OPPP	45 000,- Kč
ONIV	268 000,- Kč

Rozpočet přesto zohledňuje, že škola je stále ve fázi vzniku (každý rok přibývá jedna třída) a přírůstek nejvyšší třídy (v tomto roce 8. ročník) je finančně nejvíce nákladný.

Nepříznivé vlivy způsobující nárůst finančních prostředků:

- přibude nová třída - nárůst cca 36 hodin,
- řediteli školy se sníží úvazek z 8 na 7 hodin týdně,
- přibude funkce zástupce ředitele (celý úvazek činí pouze 13 hodin týdně),
- ustanovením funkce výchovného poradce se sníží jeho úvazek o 2 hodiny týdně.

Škola neuzivá klasické učebnice, ale poskytuje žákům v adekvátní výši vybavení sešity a materiálem potřebným pro výuku v rozsahu nařízení vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, v platném znění.

Rozpočet přidělený škole zřizovatelem je dostačující. Na rok 1999 činí 2 230 000,- Kč. 900 000,- Kč je určeno na rekonstrukci půdních a sklepních prostor školy (sklady pomůcek, kabinety, keramická dílna..., změny funkcí některých prostor objektů Tyršova a Špidlenova ul. pro 8. ročník, knihovnu, studovnu a sborovnu) tak, aby mohla škola realizovat v plném rozsahu devítiletou základní školní docházku. Tento příspěvek byl škole přiznán na základě ekonomické rozvahy ředitele s podrobným vysvětlujícím komentářem k jednotlivým položkám.

Inventarizace majetku probíhá jedenkrát ročně na základě vnitřní směrnice a po dohodě se zřizovatelem dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Osobní ohodnocení pedagogických pracovníků je v tomto typu školy důležitým prvkem společného úsilí na základě produktivních principů samosprávy a kolegiálních vztahů. Při respektování zákonných ustanovení a nedílné zodpovědnosti ředitele školy se současně usiluje o rovnocenné partnerství všech členů pedagogického sboru. Diferencovaná podpora iniciativy finančními odměnami je praxe, která spíše podporuje

rivalitu na úkor spolupráce a egoismus na úkor vědomí sounáležitosti. Naproti tomu využití nenárokových mzdových prostředků téměř rovným dělením, dle vyjádření ředitele školy, ochraňuje vzájemné vztahy.

Škola vynakládá finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu účelně a v souladu se vzdělávacím programem. Hodnocení je spíše nadprůměrné.

8. Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za uplynulý rok postihuje všechny oblasti a náležitosti dle § 17e odstavců 2 - 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění zákona č. 139/1995 Sb. Obsah zprávy je v souladu se skutečnostmi sledovanými v průběhu inspekce. Je členěna do jednotlivých kapitol, které dávají vyčerpávající informace o chodu, hospodaření a záměrech školy. V přílohách jsou zdokumentovány nejdůležitější akce, které škola za minulý školní rok uskutečnila. Výroční zpráva byla projednána se všemi pracovníky školy.

Celkové zpracování, obsahová i formální stránka výroční zprávy jsou na vynikající úrovni.

9. Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Významnou a výrazně pozitivní měrou se na výchovně vzdělávací práci podílejí všechny společné mimoškolní aktivity žáků, učitelů a rodičů, které jsou zároveň samozřejmou součástí každého školního roku. Některé tyto aktivity se staly již tradičními a jejich vysoká návštěvnost svědčí o jejich oblibě nejen v Semilech, ale i v okolních obcích. Jedná se o nejrůznější celoškolní slavnosti k významným výročním roku, vánoční trh, velikonoční jarmark, divadelní hry, besedy, výstavy, country bál atd.

V rámci družiny je vedena navazující praxe v uměleckých a řemeslných aktivitách základního školního programu. Zde se přibližně polovina žáků podílí na komplexní přípravě celoškolních slavností v činnostech dramatických, výtvarných, keramických, krejčovských a dřevozpracujících. Ukázkou součinnosti a prolínání těchto aktivit se školní výchovně vzdělávací činností je každoroční velká divadelní hra, ve které účinkuje na 70 žáků školy.

Vzdělávacích aktivit učitelů je za školní rok rovněž celá řada. Pedagogové se za loňský rok účastnili pěti celostátních a jednoho evropského setkání zástupců waldorfského hnutí. Dále se uskutečnilo 24 vzdělávacích pracovních setkání v rámci systému dalšího vzdělávání. Škola organizuje a zajišťuje ve spolupráci s AWS řadu přednášek a odborných seminářů, které probíhají o víkendech a o prázdninách a jsou otevřeny i ostatním zájemcům.

Úroveň dalších aktivit, které významně ovlivňují chod školy, je vynikající.

ZÁVĚRY

Ředitel školy ve spolupráci se všemi pedagogickými a provozními pracovníky systematicky uskutečňuje vizi waldorfské pedagogiky a koncepčních záměrů rozvoje školy v krátkodobém i dlouhodobém časovém horizontu s jasným stanovením dílčích kroků.

Výkon státní správy ve školství realizuje velmi dobrým způsobem v souladu s § 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění.

Jako vzdělávací subjekt s alternativním pojetím výuky plní škola svoji funkci dle § 58 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění.

Osobní angažovanost všech pracovníků školy, přátelské, nestresující a přitom čínorodé klima mezi učiteli, žáky a rodiči vytvářejí na škole reálně fungující společenství, které využívá lidského i materiálního potenciálu ke kvalitnímu naplňování svých cílů vzdělávacích, sociálních a socializačních.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Pavel Antoš v. r.

členové týmu Mgr. Jaroslav Vrána v. r.

Mgr. Petra Chotěborská v. r.

V Semilech dne: 23. června 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 24. června 1999

razítko

Podpis ředitele školy Ing. Karel Škopek v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Zřizovatel: MěÚ Semily	25. 6. 1999	085/377-5023/A
Školský úřad: Semily	25. 6. 1999	085/377-5023/B

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	-----